

αφιέρωμα Ευρώπη & πολυκρίση

Πολλοί κόμποι φτάνουν στο χτένι

Η κρίση της «Ευρώπης» σε σταυροδρόμι

συνέχεια από τη σελ.15

Οι δυναμικές που εξηγούν το τι εξελίσσεται δεν μπορούν να γίνουν κατανοητές αν δεν συνυπολογιστούν δύο κρίσιμες διαστάσεις: – Οι ευρωατλαντικές ελίτ (με όλες τις παραλλαγές τους ανά χώρα), μαζί με όλες τις δικές τους φιλοδοξίες, είναι αξεπέραστα, δομικά προσδεμένες στο αμερικανικό άρμα. Αυτό γίνεται η κεντρικής σημασίας μορφή που παίρνει ένα ολόκληρο κουβάρι άλυτων αντιφάσεων της ευρωπαϊκής κρίσης. Εδώ η ιστορία της διαδοχής των φάσεων μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο παίζει τεράστιο ρόλο. Σήμερα δεν μπορούν να εξηγηθούν οι καταστάσεις με τα σχήματα της επαύριον του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ούτε όμως και με το σχήμα της απαρασάλευτα «γερμανικής» Ευρώπης (με συμπληρωματικό πόδι τον γερμανογαλλικό άξονα) που κατέληξε στην κρίση του χρέους του «ευρωπαϊκού Νότου». Έχει κυλήσει «πολύ νερό στ' αυλάκι». Οι ΗΠΑ δεν έχουν τις προηγούμενες δυνατότητές τους, και αυτό που αντιπροσώπευε η «Γερμανία» εντός Ευρώπης καλπάζει προς μια «υπαρξιακή» κρίση (αποβιομηχάνιση-χρηματιστικοποίηση, μαζί με υπερστρατιωτικοποίηση, υπερδανεισμό και πόλεμο με τη Ρωσία με ορίζοντα το 2030).

– Σ' ένα βαθύτερο επίπεδο, πέραν των γεωπολιτικών αναγνώσεων της «ρεαλιστικής σχολής» (όπως αυτές περιορίζονται στις έριδες και τις αντιπαλότητες ανάμεσα σε κράτη), εδώ φαίνεται ότι έχουν ξεπεραστεί τα ιστορικά όρια των ΗΠΑ (πρώτα απ' όλα τα όρια των παραγωγικών τους δυνατοτήτων) να αναπαράγουν την ηγεμονία τους. Αυτή είναι η βάση για τον κανιβαλισμό που επιδεικνύουν οι ΗΠΑ προς όλο το συμμαχικό τους πλέγμα (προς την «Ευρώπη» ιδιαιτέρως), αλλά και στο εσωτερικό τους, όπου είναι ήδη σε εξέλιξη μια ροπή βιαιότητας αποξήλωσης τομέων του κράτους που οι διαμεσολαβήσεις τους γίνονται ανυπόφορες για επιμέρους ισχυρότατα κλαδικά κεφαλαιοκρατικά συμφέροντα (το θέμα αυτό απαιτεί ένα ξεχωριστό σημείωμα). Εδώ θα αρκεστούμε σε μια πτυχή του. Οι γραμμές αντιπαράθεσης δεν είναι μόνο διακρατικές αλλά και εγκάρσιες, καλώντας μας να δώσουμε προσοχή στις σχέσεις κράτους-κεφαλαίου (και μάλιστα στις συνθήκες της μοναδικότητας της παρουσίας της υπερκρατικής οντότητας της Ε.Ε. και της εγγενούς της ροπής προς την κρίση). Δεν συγκρούονται «Αμερικανοί» και «Ευρωπαίοι», αλλά τα μέτωπα διαμορφώνονται πιο σύνθετα και ανάμεσα σε μπλοκ που διατέμνουν τις δύο πλευρές του Ατλαντικού. Υπάρχει ένα τεράστιο θέμα «υποκειμένων» και στις κορυφές του συστήματος, που η ερμηνεία του περιμένει τη δική της «επανάσταση εννοιών».

Τεράστιες αναδιαρθρώσεις

Τρεις αλληλοτροφοδοτούμενοι κύκλοι τεράστιων αναδιαρθρώσεων βρίσκονται στο επίκεντρο και συνδιαμορφώνουν την κίνηση του τοπίου. Όχι μόνο την πολεμική κίνηση, που είναι ούτως ή άλλως στο τιμόνι ως ροπή προς τον διαρκή, μέχρις εσχάτων πόλεμο της «Ευρώπης» έναντι της Ρωσίας, και ως επίλυση της κρίσης μέσω της «πολεμικής οικονομίας». Συνδιαμορφώνουν όμως και τις προσπάθειες για τη διασφάλιση, σε νέες βάσεις, της επιβολής επί των υποτελών τάξεων (Τα εξωτερικά και τα εσωτερικά «πολεμικά μέτωπα» ενοποιούνται):

– Ο ψηφιακός κύκλος με αιχμή την «Τεχνητή Νοημοσύνη» και το πρωτοφανές αναδιαμορφωτικό του βάθος, όλων των πλευρών οργάνωσης της κοινωνικής ζωής.

– Ο κύκλος της ενέργειας (το πακέτο όλων των μορφών της) ως πεδίο ακραίας επιθετικότητας των ΗΠΑ για την ασφυκτική λαβή επί της Ευρώπης. Η αφαίμαξη εισοδήματος αλλά και η συμπίεση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας είναι πρωτοφανής, και μπορεί από μόνη της να φέρει ντόμινο εξελίξεων – ευρωπαϊκές παραγωγικές υποτιμήσεις/καταρρεύσεις, αλλά και δευτερογενείς συνέπειες που θα μπορούσαν εν τέλει να λειτουργήσουν πέραν των αρχικών σχεδιασμών, ως μπουμερανγκ για τις ΗΠΑ.

– Ο κάπως λιγότερο φωτισμένος αγροδιατροφικός-βιοτεχνολογικός κύκλος. Που όμως αναμένεται ότι θα δώσει (με Δούρειο Ίππο τη Mercosur) μεγάλες σεισμικές δονήσεις εντός Ευρώπης. Κινούνται «υποκείμενα» εδώ. Είναι οι τεράστιοι αμερικανικοί όμιλοι μαζί με τις ευρωπαϊκές τους συμφύσεις (Monsanto-Bayer) και τα τετελεσμένα που πάνε να επιβάλουν ως προς τα μεταλλαγμένα, αλλά και την υποκατάσταση των ζωικών πρωτεϊνών από την εισαγωγή εντόμων στην τροφική αλυσίδα κ.λπ.

Οι «κεντρώοι» ολοκληρωτισμοί και τα ακροδεξιά «εναλλακτικά» μαντρώματα

Σημάδι των οριακών χαρακτηριστικών που παίρνει η κρίση της Ευρώπης, είναι η όξυνση της πολιτικής κρίσης σε μια σειρά χώρες της. Πρώτα απ' όλα στις τρεις μεγάλες δυνάμεις – Γαλλία, Γερμανία, Βρετανία. Τα πολιτικά συστήματα βρίσκονται υπό πίεση, ο κλονισμός της προηγούμενης κοινωνικής συναίνεσης είναι πρωτόγνωρος και διευρυνόμενος, το χάσμα είναι τεράστιο ανάμεσα στις ελίτ της παγκοσμιοποίησης (όπως αυτές προσωποποιούνται από τύπους όπως «ο άνθρωπος της διεθνούς τραπεζοκρατίας» Μακρόν, ο καγκελάριος «Mr Blackrock» Μερτς, ή η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν ως απεχθές προσώπιο των ευρωπαϊκών ελίτ) και στις μεγάλες λαϊκές μάζες.

Οι ευρωεξουσίες αντιδρούν λυσσασμένα, ταυτόχρονα αλληλοπλακώνονται με την αμερικανική διοίκηση, αλλά και προωθούν σε

συνεργασία με εταιρικά κέντρα του βαθέος αμερικανικού συστήματος (Palantir κ.λπ.) μεγάλα πρότζεκτ βιοπολιτικού, ολοκληρωτικού ελέγχου – με συλλογή δεδομένων πέραν κάθε ελέγχου, με πειράματα μαζικής τρομοκρατίας και χειραγώγησης, με την καλλιέργεια κλίματος πολέμου και πολλά άλλα. Το «κεντρώο» μπλοκ που μαζεύεται γύρω από τις παγκοσμιοποιητικές ελίτ τα δίνει όλα για να παραμείνει η κύρια πλευρά προώθησης του ολοκληρωτισμού που απαιτούν οι αντικοινωνικοί αρμαγεδδώνες της «πολεμικής οικονομίας» και των τεράστιων απανθρωποποιητικών καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων.

Κρίσιμα τμήματα της ευρωπαϊκής αριστεράς, της εγκλωβισμένης στον «βραχμανισμό» της, στον παγκοσμιοποιητικό δικαιοματισμό της και στην περιφρονητική της εχθρότητα προς τους πληβίους, λειτουργούν ως δομικές υποστυλώσεις αυτού του «κεντρώου» μπλοκ. Έχοντας ήδη παίξει στρατηγικό ρόλο για την εμπέδωση μεγάλων πολιτικοκοινωνικών ρηγμάτων (ανάμεσα στο μέτωπο των «δημοκρατικών δυνάμεων» και στην αντισυστημικότητα που σκόπιμα επιδιώκεται να ωθηθεί προς την «ακροδεξιά»).

Όμως οι καταστάσεις που προκύπτουν τείνουν να ξεφύγουν από τους συστημικούς σχεδιασμούς και τις «αεροστεγείς» προδιαγραφές τους. Η ζωή προιδεάζει για τις δικές της δυναμικές. Η νεολαία δίνει σοβαρά σκιρτήματα που θα μπορούσαν να καταλήξουν να ξεπεράσουν τα «υγειονομικά» φράγματα κοινωνικών διαχωρισμών (στη Γαλλία κυρίως, αλλά και στη Γερμανία με τους νέους που αντιδρούν στην επαναφορά της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας και απέναντι στην προοπτική να γίνουν βορά για τα κανόνια).

★★★

Θα κλείσουμε το σημερινό σημείωμα με δύο ζητήματα που αποκτούν επικαιρότητα: – Είναι αναγκαίο να μπει τέρμα στον κάλπικο «αριστερό αντιφασισμό», που υποδύεται εκ του πονηρού και αποπροσανατολιστικά ότι οι διαχωριστικές γραμμές είναι αυτές του μεσοπολέμου. Ο σημερινός «αντιφασισμός» πρέπει να αρχίζει από την ανάγκη να μπει φραγμός στους πολέμους των ΗΠΑ/Δύσης και στην «οικονομία πολέμου» που προωθούν. Ειδικότερα για την Ευρώπη, πρέπει να αποδυναμωθεί η προσπάθεια εκμηδενισμού της Ρωσίας που, αν συνεχιστεί, θα φτωχοποιήσει, θα καταπιέσει και εν τέλει θα κάψει όλη την ήπειρο.

– Όπως ήδη ήταν αναμενόμενο, η θρυαλλίδα «χρέους» έχει μεταφερθεί από την περιφέρεια στον πυρήνα της ευρωζώνης. Αφορά πλέον τη Γαλλία (και μάλιστα στον συνδυασμό της με την Ιταλία, που και αυτή είναι υπερχρεωμένη, αν και για την ώρα δεν έχει μπει στο

μάτι του κυκλώνα), και τον πολύ γνωστό αλγόριθμο «υπερβολικών ελλειμμάτων», «χρεοκοπίας-μνημονίου» που επιδιώκεται να ενεργοποιηθεί από τις χρηματιστικές ελίτ (τις λεγόμενες «αγορές»), από κοινού με τις ευρωπαϊκές ελίτ. Μια δεσποζούσα όψη του θέματος αφορά το κρίσιμο διακύβευμα από πλευράς των κυρίαρχων ελίτ να αντιμετωπίσουν-τιθασεύσουν-καθυποτάξουν τις κοινωνικές και πολιτικές αντιδράσεις συγκεκριμένα στη Γαλλία, όπου λόγω μεγέθους και παράδοσης διαθέτουν μεγάλο βάρος και μεταδοτικότητα. Το ρίσκο είναι μεγάλο και η έκβαση δεν θα κριθεί «με μια ζαριά». Ούτε πρέπει να μετρίεται με βάση τις πρόσκαιρες διακυμάνσεις της έντασης της διαμαρτυρίας (που πάντως με βάση τις εξελίξεις αυτών των ημερών, δείχνει μεταδοτικά χαρακτηριστικά και υπολογίσιμη δυναμική).

Και εδώ πάλι αγγίζονται όρια. Η έκβαση της διαπάλης που αρθρώνεται γύρω από το «χρέος-ελλείμματα» δεν μπορεί να γύρει υπέρ των λαϊκών συμφερόντων χωρίς να θιγεί/αναπροσαρμοστεί ο πυρήνας του συστήματος του ευρώ. Το ερώτημα είναι κατά πόσον μια κοινωνική σύγκρουση που έχει εθνοκρατική (γαλλική) αφετηρία θα μπορούσε να ξεπεράσει τα εθνικά όρια, ώστε να δώσει τη μάχη στο γήπεδο στο οποίο παίζουν οι κυρίαρχες τάξεις. Δηλαδή σε επίπεδο «Ευρώπης» (ευρωπαϊκής κ.λπ.). Πολυπαραμετρική η σύγκρουση, με πολλά τα αλληλένδετα μέτωπα. Δεν είναι τα πάντα «χρέος» και «νόμισμα» αλλά και «πόλεμος» και οχυρωματικά έργα που βάζει ο ατλαντισμός και πολλά άλλα.

Ας σκεφτούμε πάντως ότι ενόσω ακούγονται ήδη οι πρώτες φωνές (Μελανσόν) που προειδοποιούν ότι πρέπει να γίνει σημαντικό «κούρεμα» του γαλλικού χρέους αν πρόκειται να επιβιώσει το ευρώ, σε «αντίστιξη», η ηγέτιδα του γερμανικού (ακροδεξιού) κόμματος AfD θέτει επί τάπητος την αποχώρηση της Γερμανίας απ' αυτό. Η καμπάνα ηχεί. Μια εποχή και ένα είδος «Ευρώπης» βλέπει τα όριά του. Και ο ιστορικός χρόνος πυκνώνει.